

cfp: nieumarli

undead // życie po śmierci // zombie // widma // nekro

Wskazując na obecny w kulturze motyw powrotu zmarłych, Slavoj Žižek zwracał uwagę, że śmierć nie musi koniecznie oznaczać radykalnego końca. Dla słoweńskiego filozofa to, co nieumarłe (*undead*), jest niepokojąco niejednoznaczne, bo znajduje się *pomiędzy* społecznym/kulturowym a biologicznym; *pomiędzy* śmiercią symboliczną, to znaczy rozpadem znaczenia jednostkowego życia a fizyczną śmiercią ciała. Przyglądając się filmowym figuracjom zombie, Žižek podkreślał, że ich fascynująca siła ma paradoksalny charakter i wynika z zakorzenienia w czystej nawykowości: wiedzione tym, co uprzednie względem inteligencji, świadomości czy języka, zombie jednocześnie ujawniają mechaniczną bazę człowieczeństwa. Według Žižka budzą nasze przerażenie, ponieważ sami się w nich rozpoznamy [Žižek 2003, 2006].

Figura żywego trupa może także określać naszą kondycję w rzeczywistości późnego kapitalizmu: jak jedynym pragnieniem zombie jest pożeranie ciał żyjących, tak pragnieniem konsumentów jest pochłanianie kolejnych towarów i usług. Jako zombie może zresztą zostać opisany sam kapitalizm [Harman 2011] – system, który nigdy nie umiera. Do ciągłych powrotów z zaświatów potrzebuje wysysać z żywych pieniądze i czerpać energię z ich pracy, o czym dotkliwie można było się przekonać choćby w związku z kryzysem finansowym w 2008 roku.

To, co nieumarłe, może przyjmować formy ucieleśnione, jak zombie, albo bezcielesne, jak zjawy czy widmo. Zgodnie z rozpoznaniem Jacques'a Derridy, nasz świat jest nieustannie nawiedzany przez

fantomy niespełnionych potencjalności [Derrida 2016] – na tym założeniu opiera się projekt widmontologii (czy, jak wolą niektórzy, hauntologii), któremu swoje monografie poświęcili ostatnio [Andrzej Marzec](#) [Marzec 2015] i [Jakub Momro](#) [Momro 2014]. W kontekście widmontologii można interpretować podejmowany przez Olgę Drendę w [Duchologii](#) opis nostalgii, tęsknoty za minionym i odkrywania zapomnianych artefaktów [Drenda 2016]. Materialne pozostałości nawiedzają teraźniejszość, ukazując niedokonany aspekt przeszłości, ale jednocześnie grożą fascynacją retro-obrazami jako na poły egzotycznymi wizerunkami pozbawionymi kulturowego czy społecznego kontekstu.

W odświeżeniu inauguracyjnej wznowienie działalności „małej kultury współczesnej”, chcielibyśmy przywrócić się powrotom tego, co nie umarło albo umarło niezupełnie. Interesują nas zarówno analizy tekstów kultury, tematyzujących motywy widm czy żywych trupów w konkretnych warunkach historycznych i estetycznych, jak i propozycje wychodzące od teoretycznych ujęć różnych postaci „nieumarłych”. Pytamy o sposoby i kryteria rozróżniania między tym, co martwe, a tym, co żywe oraz o konsekwencje niedomkniętego charakteru końca (istnienia, życia, funkcjonowania kategorii...).

Na teksty (artykuły, recenzje wystaw i książek) czekamy do **5 czerwca 2017 r.**

Adres redakcji i wskazówki redakcyjne znajdują się w zakładce: [wskazówki dla autorów](#).

Redakcja „małej kultury współczesnej”: Jan Borowicz, Monika Borys, Marcin Gołąb, Aleksander Kmak, Alicja Kostecka, Kornelia Sobczak, Agata Zborowska.

Redakcja zastrzega sobie prawo wyboru tekstów przeznaczonych do publikacji. Dla autorów i autorek opublikowanych tekstów przewidziane jest honorarium.

Literatura:

Jacques Derrida, *Widma Marksa: stan długu, praca żałoby i nowa Międzynarodówka*, tłum. Tomasz Załuski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2016.

Ołga Drenda, *Duchologia polska: rzeczy i ludzie w latach transformacji*, Wydawnictwo Karakter, Kraków 2016.

Chris Harman, *Kapitalizm zombi. Globalny kryzys i aktualność myśli Marksa*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie Muza, Warszawa 2011.

Andrzej Marzec, *Widmontologia: teoria filozoficzna i praktyka artystyczna ponowoczesności*, Fundacja Nowej Kultury Bęc Zmiana, Warszawa 2015.

Jakub Momro, *Widmontologie nowoczesności: genezy*, Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa 2014.

Slavoj Žižek, [Madness and Habit in German Idealism: Discipline between the Two Freedoms](#), dostęp: 4.05.2017 r.

Slavoj Žižek, *Patrząc z ukosa. Do Lacana przez kulturę popularną*, tłum. J. Margański, KR, Warszawa 2003.

Slavoj Žižek, *The Parallax View*, The MIT Press, Cambridge 2006.